

ACC. N:R M. 6452:1-7 (+ 8 bl. Teckning d. rönst.)

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Fin B. Fridolin

Härad: Frosta

Adress: Hörby.

Socken: Hörby

Berättat av: Fin B. Ahlström

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1881 i Spängen, Rieboya

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Var på fingerlista L. M. F. 22
"fullröd" m. m. om julen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M-6452-1 (+ 1 tillägg)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Fru E. Fridolin
Härad: Adress: Hörby
Socken: Berättat av: Fru E. Ahlström
Uppteckningsår: Född år 1881 i Spången, Riseberga

Fru Ahlström har bedrivit bagerirörelse i Hörby sedan 1902. Hon berättar att man började baka s.k. julagubbar omk. tre veckor före jul. Kakorna utfördes i ljus deg och glaserades röd och grön färg. Pepparkakor i hjärtform bakades, men glaserades icke. Julagubbar såldes förr i betydande mängder men under de senaste åren har försäljningen gått tillbaka, och numera bakas ~~företrädes-~~ ~~vis~~ s.k. lussekattor./till Luciadagen/ Under de första 10 åren fru Ahlström bodde i Hörby var det sed, att de större kunderna till jul fick en rund vetekaka med mycket russin i. Fru Ahlström har aldrig haft försäljning på torg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6452:2 (+ 1 bl. teckning)

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Fru Ellen Fridolin
Härad: _____ Adress: Hörby
Socken: _____ Berättat av: Jöns Tuve Flygaré
Uppteckningsår: _____ Född år 1849 i Hunneberga, Harlösa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

F. har idkat bagerirörelse i Hörby från 1880 till 1929. Försäljningen skedde i brödbutik i samma fastighet som bageriet. Dessutom på torget en gång i veckan samt på årets två stora marknader. På julmarknaden såldes en del julagubbar och julkäringar tillverkade av ljus deg och målade med röd färg. Dessutom såldes danska pepparkakor, ensorts mjuka runda kakor till ett öre stycket. Försäljningen på torget upphörde någon gång på 90-talet. På 80-talet hade F. en del återförsäljare på landsbygden, mestadels kvinnor s.k. kagekvingor. Tidigt om morgonen infunno sig dessa på bageriet med en stor korg, som blev fylld med kakor. Sedan vandrade de från gård till gård och sålde. Till jul bakade F. stora vetekakor, som kallades julkust.

Teckningen visar de former F. använde till sina julagubbar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6452:3.

Landskap: Upptecknat av: Fru Ellen Fridolin
Härad: Adress: Hörby
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hemgjorda julgransprydnader förekomma inte numera utan all
sådan prydnad köpes. I en del hem utgör den enda julgrans-
prydnaden av ljus (stearinljus eller elektriska ljus)
och glitter. I vårt hem klädes granen med papperskarameller
flaggor och ljus enligt tradition från mitt hem.
Adventsljus och adventstjärnor ha först under de senare
åren introducerats i Hörby av en bokhandel.

Pappersbonader med julmotiv användes i stor utsträckning
för att pryda hemmen framför allt köken. Jullöpare brukas
på julborden, samt girlanger hängas i taken,

ACC. N:R.

M.6452:4

Landskap: Upptecknat av: Fru Ellen Eröolin

Härad: Adress: Hörby

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sista torgdagen före jul har i Hörby karaktären av julmarknad. Då försäljes å torgen julgranar, lösa furugrnar, mossar, lingonris och kråktis, diverse träslöjd såsom ljusstakar, nötskålar, skedar och skrin, samt hemkokta karameller och andra julgotter. I övrigt liknar julmarknaden de under året avhållna månadsmarknaderna.

De sista 30 åren har myndigheterna satt upp en julgran på Gamla Torg i Hörby. Den brukar uppsättas till skyltsöndagen och kvarstår till tjugonde Knut.

De senaste åren ha även halmkronor och halmbockar saluförts

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6452:5

Landskap: Upptecknat av: Fru Ellen Fridolin
Härad: Adress: Hörby
Socken: Berättat av: Karolina Olsson
Uppteckningsår: Född år 1885 i Hörby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I hennes hem har alltid funnits julgran. De små barnen fingo
sikte
alltid en rund kaka på julaftons eftermiddag, vilken de själ-

va fingo skära i sönder och breda smör på. Dessutom förekom

i hennes hem en tredelad transparang, som föreställde de tre
vide männen, Jesusbarnet i krubban och änglarnas budskap.

Den var av fr. Olssons moder köpt i Gleerups Bokhandel i Malmö

~~för~~ för 40 år sedan. Den tändes varje högtidsafton under ~~hela~~

hela julen.

Då man var bortbjuden på julakalas plockades den så kallade

"familjekanan" fram och i den placerade sig hela familjen.

Slädnät hängdes över hästarna och pappersrosetter sattes på

seltygetö

ACC. N:R.

M.6452:6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Fru Ellen Fridolin
Härad: Frosta härad Adress: Hörby
Socken: Fulltofta s:n Berättat av: Jöns Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1865 i Sjömossehus, Fulltofta

Jöns Persson berättar om julfirandet i hans barndomshem. Jul-
aftonsförmiddag sysslade manfolket på vedbacken och i fähuset.
Kvinnorna fejade inomhus, stugan blådrogs d.v.s. drättadukar
hängdes på väggarna runt långbordet. Julgran fanns icke, men
en halmkrona hängdes i ett hassahår (tagelhår) över bordet.
Tagel användes för att kronan skulle svänga bra. Hemmastopta
ljus saknades icke. Bortåt eftermiddagen samlades man till
"meaftansmad", vilket bestod av bröd och några sorters sovel
samt hemmabryggt dricka. Medankvällmaten lagades gissades nöt-
ter och åts äpplen. Kvällsmaten bestod av lutfisk med senaps-
sås och bröd. Potatis åt man aldrig på julaften. Efter åt man
risgröt. Pepparkakor eller andra finare kakor förekommo icke.
Julevangeliet och julpsalmen slutade dagen. Efter ottesången
på juldagsmorgon gällde det att komma fort hem, ty den som kom
först hem fick först inhöstat. För övrigt tillbragtes hela jul-
dagen i stillhet. Annandag jul, tidigt på morgonen, kommo Staf-
fansriddarna på besök. De voro i allmänhet drängar från Full-
tofta gård. Efter traktering sjöngo de Staffansvisan och begåvo
sig till nästagård. Vid Trettonde tiden kom "stjärngubben" från
Äspinge på besök och gick från gård till gård och visade Betle-
hemsstjärnan. Denna var av papper och prydd med bilder från Kris-
ti födelse. I ni stjärnan sattes ett ljus. Under tiden han vred
stjärnan och visade bilderna, sjöng han "stjärnvisan". Han gick
omkring i byarna ända till Kyndeåsmäso.

Efter juldagarna började julagillena.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6452:7

Landskap: Upptecknat av: Fru Ellen Fridolin

Härad: Frosta härad Adress: Hörby

Socken: Berättat av: Johanna Persson

Uppteckningsår: 1940 Född år 1865 i Fulltofta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fru Johanna Persson beraättar följande: Hennes moder, Elna Dyberg, född 1834 hade av sin moder Sissa Månsson född 1804 (båda från Frosta härad) lärt att tillverka en julkrona av papper. Mönstret lades ut på ett kulört papper och med en spetsig kniv skars figurerna ut. Kronan sammanfogades sedan med hjälp av snören (enl. bifogade teckning) och upphängdes i taket.

Fru Johanna Persson berättar vidare, att julgran aldrig funnits i hennes hem, ej heller i hennes barndomshem.

Skriv endast på denna sida!

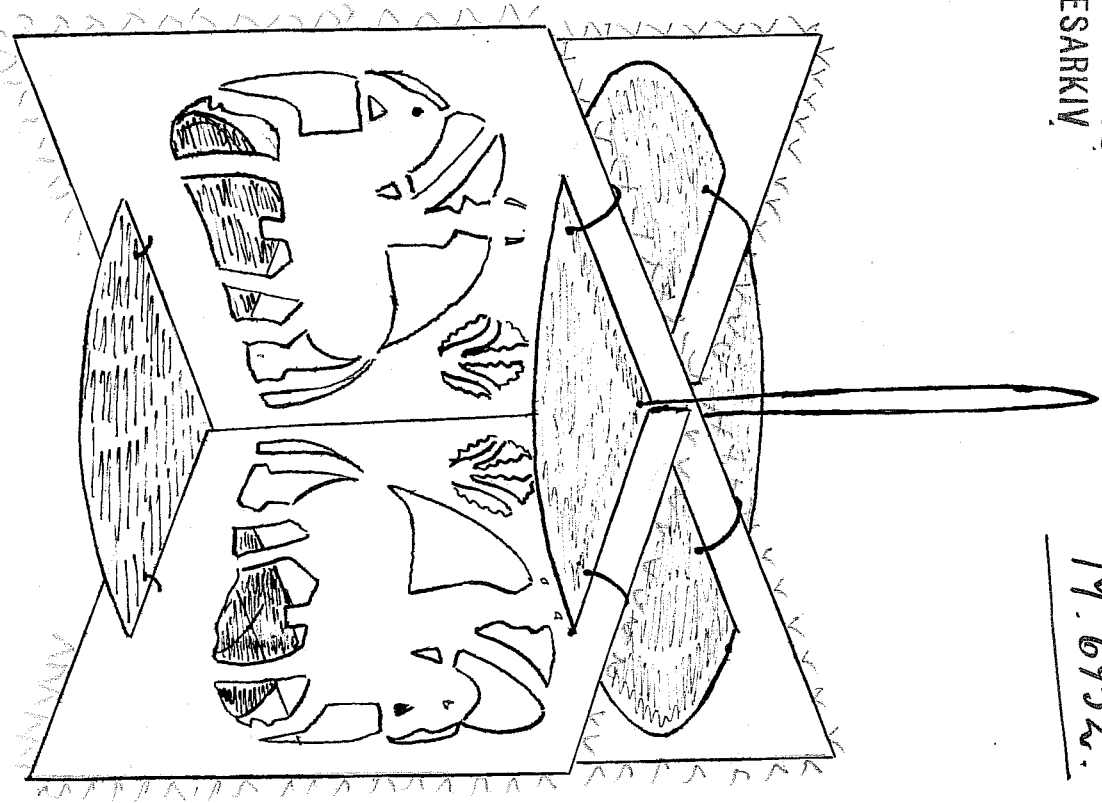
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. 6453.

LOUISIANA UNIVERSITY
FOLKMAN LIBRARY

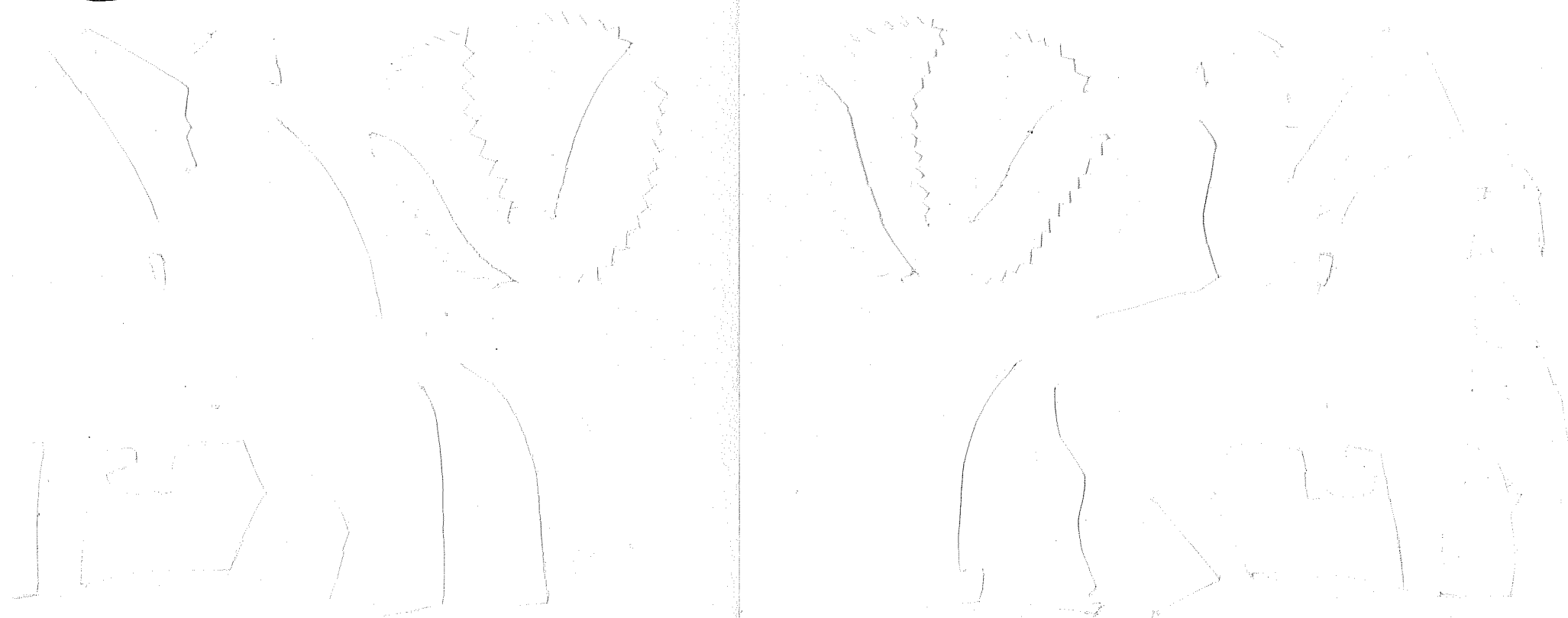
146452

M. 6452.

Papperskrona från början av 1800-talet.

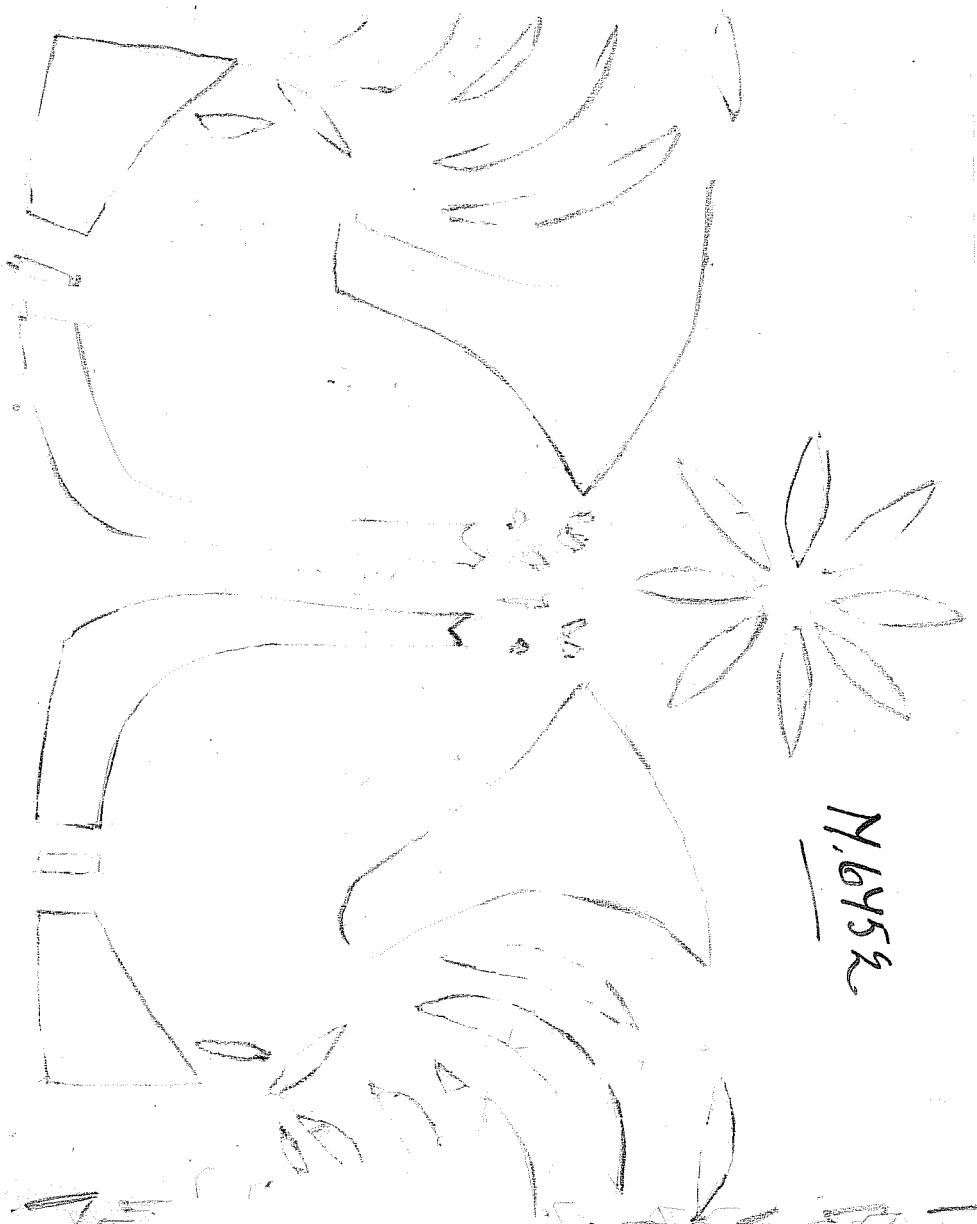
N.6452

M.6452

N. 6952

NY 57.13